

21. juli 2015

UKA 2015/36

Inatsisartut suleriaasianni § 36 naapertorlugu matumuuna apeqquteqaat aallaavigalugu oqallinnissamik siunnersuut saqqummiuppara:

Nunatta pissarititai atorlugit sanaartornermut atortussiornermi tunisassiornissamik aallarnisaaniartut qanoq iliorluta tapersorsinnaanissaat pillugu apeqquteqaat aallaavigalugu Inatsisartut oqallinnissaannik siunnersuut.

(Inatsisartunut ilaasortaq Ineqi Kielsen, Siumut)

Nunatsinni tunisassiat nioqqutissiallu nunaqqatitsinnit inerisarneqarsimasut takussaasut amerlagi-sassaannngillat, naak tunisassiarineqarsinnaasut nunatsinni ineriartortinneqarsimasut piukkunnartortalissuugaluartut sulii nioqqutissiorluni aallartinniartarneq nunatsinni aporfissalersorneqarpallaaqaq taamaalillunilu ajornarpallaarluni. Taamaattumik taamatut siunnersuutigineqartutut aningaasaliisopqarpat sanaartornermut atortussiorneq ingerlaannartumik aallartisarneqarsinnaalissaq, suliffissarpassuarnik pilersitsiviusumik, innuttaasut aningaasaqarniarnerannut iluaqutaasumik minnerunngitsumillu nunatta aningaasaqarneranut siunissami ukiorpassuarni iluaqusersuisussamik.

Nunatsinni sanaartornermut stortussiarineqarsinnaasut misilerarneqareersimasut aammalu allaat illuliornermi atorneqareerlutik pitsassuarmik misilittagaqarfigineqareersut tassaapput qarmasissiaq nunatta sioraanik sanaaq SIKUBLOCK Narsami 1990-sikkunni Jakob Knudsen-imit iluatsilluartumik ineriartortinneqartoq, aammalu qarmasissiaq Kangerlussuup marraanik sanaaq Sisimiuni iluatsilluartumik misilerarneqareersimasoq.

Aammalu ilisimaneqarpoq Nuup akiani marraq annertoorejussuaq pitsaalluinnartuusorlu pigineqartoq, taamaalilluni marraq qagumulluunniit tunisassiassatut atugassaq piareeqqajuarpoq, allaat nunanit allaaniit atorneqalernissaminut periarfissarersaarsimalluni, marrarmi pitsaasoq nalitoorejussuovoq soorlulusooq Amerikkarmiunit ukiorpaalunni ilisimaneqareersoq atorluarneqareersorlu.

Marraq Danmarkimi pisuussutsit pingaarnersaat ilagivaat, illut marrianiq qaliallit qaliassianik tunisassiornermik (teglproduktion) annertoorejussuarmik tunngaveqarput. Kiisalu ilisimaarineqarpoq, nunatsinni pappiliakorpasuit oqorsaasiarissallugit imminut akilersinnaalluartoq, allaallu Esogreen-imik taaguuserlugu taakkuninnga sanaartulersinnaaneq piareersimagualarluni. Tamakku taariikkakka tamarmik nioqqutissiarineqalersinnaanissaannut apeqqutaaginnarpoq pisortaniit atuinissap qulakkeerneqarnissaa aammalu aningaasalersuutissat qulakkeerneqarnissaat. Taakku angusinnaagaanni taava nunatsinni atorluarneqalersinnaapput aammalu avammut nunanut allanut niuerutigineqarsinnaallutik.

Siuliani taariikkama akornanni Siku Block ilisimasaqarfiginerugakku imatut ilisaritilaassavara: qammasissiaq pitsassuaq sioqqanit sanaaq nunatsinni ineriartortinneqarsimasoq, Sikublock pitsaasutsimigut uppersarsarneqareernikuuvoq DTI-miit (Danmarks Teknologisk Institut) taamatuttaaq uppersarsarneqarluni nunatsinni sanaartornermi atussallugu tulluarnepaasoq. 1990-sikkut qiteq-qunneranni Narsami utoqqaat illuata allilerneqarnerani SikuBlock atorneqarpoq, Narsarsuarmi Ilinniartitsisut illuat sananeqarpoq, Narsami STI-iip atuarfia, kiisalu Siku Block-imik ilaqutariinnut illuliaq soqutiginarluinnartoq Narsami sananeqareernikuulluni.

Ajoraluartumilli SIKUBLOCK suli tamakkiisumik atugaalersimanngilaq, taamaalillunilu suli nioqqutissiarineqarani. Tamatumunnga peqqutaasut arlaqarput, soorlu sanaartornikkut ingerlatsisuvut qisunnik sanaartussallutik sungiussiinnarsimapput, aammalu nunatsinni qarmaasutut ilinniarsimasut ikittuinnaapput, taakualu saniatigut pisortani ingerlatsineq aammalu sanaartornikkut sulisitsisut sulisartullu immaqa nutartererusunngippallaaqaat massa Sikublock atugarineqaruni nunatsinnut iluaqutissartarpassuaqartoq, soorlu makku taasinnaavakka;

SIKUBLOCK

- Oqunneq ajortoq.
- Oqortorujussuuvoq.
- Ukiut untritilikkaat atasinnaasoq.
- Aserfallatsaaliinikkut aningaasartuuteqarpianngitsoq.
- Silataa amertariaqanngilaq.
- Anorisaateeranngualeraanni seqinernullu nukinganik tigooraavileraanni varmepumperlerneqarsinnaavoq taamaalilluni uuliatortariaqarani.
- Illu Ilaqutariinni kinguaariinni tullernut kingornuttagaasinnaavoq, aningaasartuuterpassu-arnik nammakkersuinngitsumik.
- Suliffissanik nutaanik pilersitsinermigut aningaasarsiornermi annertuumik iluaqusiissaaq.
- Sanaartornermut atortunik avataaniit tikisitsinersuaq unikaallatsinneqassaaq
- Nunatsinniit aningaasanik annissuinersuaq unikaallatsinneqassaaq
- CO2-mik aniatitsinngittoorsinnaasoq

Siunissaq eqqarsaatigalugu Nunatsinnut aningaasatigut sunniutigisinnaasai pillugit nalunaarusiortoqareernikuuvoq. Tassani takutinneqarpoq SIKUBLOCK-imik illuliortarneq nunatsinnut akilersinnaanepaasoq, minnerunngitsumik aningaasat nunatsinniit annissorneqarunnaarlutik nunatsinni kaaviiartinneqalissammata sunut tamanut iluaqusiisumik.

Naalakkersuisooqatigiit Naalakkersuisooqatigiinnissamut isumaqatigiissutaanni imaattumik allasimasoqarpoq, issuaaneq aallartippoq; “Sanaartornermi atortut avataaniit tikisinneqartartut annikillisinniarlugit, Nunatta pissaritaanik atorluaanerunikkut inerisaasoqarnissaa Naalakkersuisooqatigiit sulissutigissavaat.” Issuaaneq naavoq.

Nunatsinni sanaartornermi ukiumut 1 milliard kronit atoraagatsigit 500 million kronit atortussanik avataaniit pissutigisarpavut. Taamaammat pisariaqarluinnarpoq nunatsinni uagut nammineq nunatta pissarititai atorlugit sanaartornermut atortussanik sanaartornissarput.

Nunatta pissarititaanik sanaartornermut atortussiat nunatsinni atorluarneqarnissaat anguniarlugu ilanngullugu siunnersuutigissavara Nunatsinni suliariumannittussarsiuussisarnermut inatsisit kiisalu sanaartornermi maleruaqqusat (Byggereglement) naleqqussarneqassasut nunatsinni atortussiat sanaartornermi salliutinneqarnissaannik piumasaqaatitalerlugit. Soorlu Island-imi taamaattoqartoq qularnannngilarlumi aamma nunani allani taamaattoqassasoq.

Apeqquteqaat aallaavigalugu oqallinnermit Inatsisartut oqaaseqaatissaattut siunnersuut imaattoq saqqummiuppara:

Inatsisartut Naalakkersuisunut kaammattuutigaat, SIKUBLOCK-ip allallu sanaartornermut atortussiat maani nunami tunisassiarineqarsinnaasut pisortaniit namminersortuniillu sanaartornermi atugaalernissaat siuarsaqqullugit, aammalu maleruagassatigut piumasaqaatit attuumassuteqartut tamaasa, aammalu pisortaniit aningaasalersuinissamut periarfisaasut anguniakkamut naapertuuttunngorsarnissaat isumageqqullugu.